

Ukazała się książka poświęcona adwokatom więzionym w Auschwitz

Biogramy 204 adwokatów-więźniów obozu koncentracyjnego Auschwitz znalazły się w publikacji dr. Jerzego Dębskiego, zatytułowanej „Polscy adwokaci w obozie koncentracyjnym Auschwitz 1940-1945”.

Liczba adwokatów osadzonych w obozie stanowiła ponad 53% wszystkich prawników deportowanych do KL Auschwitz. Na 384 prawników aż 204 to adwokaci (w tym 12 aplikantów adwokackich), ponadto w obozie przebywało 30 sędziów, 7 prokuratorów, 8 notariuszy i 135 osób z wykształceniem prawniczym, głównie urzędnicy i oficerowie. Wśród więzionych adwokatów było 166 Polaków, 34 polskich Żydów, trzech Ukraińców i jeden Łemko. Fakt, że było ich tak wielu, był bodźcem do rozpoczęcia prac nad monografią przez Ośrodek Badawczy Adwokatury im. Witolda Bayera. Książka ukazała się nakładem wydawnictwa Muzeum Auschwitz-Birkenau.

Publikacja wzbogacona jest o dokumenty źródłowe i liczne fotografie. Podstawowe, zawarte w niej informacje zostały przetłumaczone na język angielski.

Promocja książki odbyła się 3 czerwca w Okręgowej Radzie Adwokackiej w Warszawie. W spotkaniu udział wzięli adw. prof. Piotr Kruszyński, dyrektor Ośrodka Badawczego Adwokatury, adw. Jan Kuklewicz, zastępca dyrektora OBA, dr Jerzy Dębski, autor książki oraz kustosz Państwowego Muzeum w Auschwitz-Birkenau, dr Piotr Cywiński, dyrektor Muzeum w Auschwitz-Birkenau, dr Piotr Setkiewicz, szef Centrum Badań Muzeum, Jadwiga Piderska-Lech, z wydawnictwa Muzeum oraz adw. Grzegorz Majewski, dziekan ORA w Warszawie. NRA reprezentowali adw. Rafał Dębowski, sekretarz NRA, adw. Bartosz Grohman, zastępca sekretarza NRA, adw. Mirosława Pietkiewicz, skarbnik NRA, adw. Ewa Krasowska, rzecznik dyscyplinarny NRA oraz adw. Ziemisław Gintowt, członek NRA.

- To jest bardzo istotna publikacja. Wskazuje że środowisko adwokackie zawsze było czynne w kultywowaniu historii adwokatury – powiedział podczas spotkania adw. prof. Piotr Kruszyński, dyrektor Ośrodka Badawczego Adwokatury.

Dyrektor Muzeum – dr Piotr Cywiński – podkreślał, jak ciężka była praca nad zbieraniem materiałów do książki. Esesmani likwidując obozy, spalili większość dokumentów. Zachowało się ok. 15 % całości. W związku z tym trudno ustalić tożsamość wielu więźniów, nie do każdego numeru obozowego można było dopasować nazwisko. – *Znamy mniej więcej połowę nazwisk i raczej nie poznamy pozostałych.* – mówił dyrektor Muzeum. Dr Cywiński zachęcał OBA do prac nad kolejnymi publikacjami, dotyczącymi innych obozów koncentracyjnych. Wspominał, że bardzo dobre archiwum zachowało się w obozie Stutthof, gdzie Niemcy nie zdążyli zniszczyć dokumentacji.

Autor książki, dr Jan Dębski, opowiedział o metodach pracy nad publikacją. Wyjaśnił, że książka podzielona jest na dwie części. W pierwszej - analitycznej opisał rolę środowiska adwokackiego w II Rzeczypospolitej, realia okresu okupacji na ziemiach polskich oraz portret zbiorowy prawników w KL Auschwitz. Druga część zawiera 204 biogramy adwokatów, przebywających w obozie w latach 1940-1945. Dr Dębski przybliżył również biografie dwóch adwokatów – Ignacego Chowańca, adwokata z Oświęcimia, przewodniczącego Komitetu Pomocy Więźniom, który do obozu w Auschwitz trafił 1 października 1943 rok, przenoszony następnie do KL w Buchenwald i Bochum, który zmarł z wycieńczenia 12 dni po wyzwoleniu obozu. Przypomniał też życiorys adw. Mariana Gintowta, dziadka adw. Ziemysława Gintowta, obecnego członka NRA. Adw. Marian Gintowt już jako uczeń gimnazjum w okresie I wojny światowej działał w Polskiej Organizacji Wojskowej, następnie brał udział w walkach o niepodległość i granice Polski, był oficerem rezerwy piechoty WP w stopniu podporucznika. Aresztowany w sierpniu 1940 roku, do Auschwitz trafił w styczniu 1941 roku, w lipcu 1942 r. przeniesiony do KL Mauthausen, a następnie KL Mauthausen-Gusen, gdzie zginął 15 sierpnia 1944 r.

Dr Dębski podziękował wszystkim, którzy przyczynili się do powstania książki, w szczególności adw. Janowi Kuklewiczowi, który był koordynatorem projektu z ramienia OBA.

Adw. Rafał Dębowski, sekretarz NRA, zabierając głos w imieniu Prezydium NRA, zaznaczył, że Prezydium nie miało wątpliwości, że wydanie książki to konieczność i że należy wesprzeć ten projekt. – *Adwokatura to sztafeta pokoleń i my oddajemy cześć tym, którzy odeszli.* – tłumaczył.

Adw. Bartosz Grohman, zastępca sekretarza NRA, zaproponował przetłumaczenie publikacji na języki obce, aby szerzyć świadomość obozów zagłady za granicami Polski. Pozytywnie odniósł się również do propozycji kontynuacji prac dotyczących innych obozów koncentracyjnych.

- *Przypomnienie tragicznych zdarzeń i poprzedzających ich okoliczności, jakie rozegrały się na przestrzeni 1682 koszmarnych obozowych dni, składających się na 240 tygodni, 55 miesięcy, w ciągu czterech i pół roku (4 lata, 7 miesięcy i 7 dni) istnienia obozu, jest z jednej strony wypełnieniem naszych powinności wobec Kolegów, których dotyczyła obozowa gehenna, z drugiej zaś pielęgnowaniem pamięci historycznej. Poznanie obozowych losów naszych Kolegów stanowi również nieodzowny warunek zrozumienia historii Adwokatury w okresie okupacji, a tym samym Adwokatury w ogóle* – napisali we wstępie do książki adwokaci Marcin Imiołek, Piotr Kruszyński i Jan Kuklewicz.

